

Vastaus Keskustan valtuustoryhmän ja 27 muun valtuutetun aloitteeseen Vantaan on edistettävä puurakentamista nykyistä määrätietoisemmin

VD/11591/00.02.00.03/2021

TeA/TLA/IL/EJ

Keskustan valtuustoryhmä sekä 27 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Vantaan kunnianhimoisena tavoitteena on saavuttaa hiilineutraalisuus vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan merkittäviä toimia monilla aloilla, erityisesti energiantuotannossa ja -kulutuksessa sekä liikenteessä, mutta myös rakentamisessa. Yli kolmasosa Suomen kasvihuonepäästöistä syntyy rakentamisesta ja rakennuksista.

Vantaa ilmastotoimia ohjaa Resurssiviisauden tiekartta (https://www.vantaa.fi/asuminen_ja_ymparisto/ymparistopalvelut/resurssiviisas_vantaa), johon on koottu kaupungin toimenpiteet hiilineutraalisuuden saavuttamiseksi. Toimenpiteet on suunnitelmassa jaoteltu neljään kaistaan, joita ovat energiankulutus ja -tuotanto, yhdyskuntarakenne ja liikkuminen, kulutus ja materiaalit sekä vastuullinen vantaalainen.

Valitettavasti puurakentaminen ja sen edistäminen puuttuvat Vantaan ilmastosuunnitelman toimenpiteistä käytännössä kokonaan.

Puurakentaminen on tehokas keino vähentää rakentamisesta syntyviä ilmastopäästöjä. Puun käyttö alentaa rakentamisen hiilijalanjälkeä, kun tarkastellaan rakennuksen koko elinkaarta materiaalin valmistuksesta rakentamiseen, käyttöön ja kierrätykseen. Puun sitoma hiili myös säilyy rakenteissa ja kalusteissa pitkään hiilivarastona.

Edistämällä puun käyttöä rakennusmateriaalina voidaan tukea metsien kestävää käyttöä sekä edistää kotimaan taloutta ja arvonnäköä. Puurakennukset ovat myös sisäilmaltaan terveellisiä ja turvallisia ratkaisuja.

Puun käytön edistäminen julkisessa rakentamisessa on yksi ympäristöministeriön puurakentamisen ohjelman painopisteistä (<https://ym.fi/puurakentaminen>). Valtio on asettanut julkiselle puurakentamiselle kansalliset tavoitteet ja tarjoaa kuntatoimijoille erilaisia työkaluja tavoitteiden saavuttamiseen.

Vantaan Keskustan valtuustoryhmä esittää seuraavaa:

- Puurakentamisen edistäminen on nostettava kaupungin ilmastosuunnitelmassa huomattavasti nykyistä vahvemmin esille
- Vantaan on tartuttava määrätietoisemmin Ympäristöministeriön kuntatoimille tarjoamiin työkaluihin julkisen puurakentamisen edistämiseksi
- Kaupungin on edistettävä puurakentamista kuntastrategiassa, kaavoituksessa sekä maankäyttö- ja tontinluovutussopeimuksissa sekä hankintapäätöksissään

Me allekirjoittaneet haluamme vahvistaa puurakentamista Vantaalla.”

Kaupunginvaltuusto 15.11.2021 § 22

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kaupunkiympäristön toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Vantaa on sitoutunut saavuttamaan hiilineutraaliuden vuonna 2030. Kaupungin tavoitteet ja toimet ilmasto- ja ympäristötyön toteuttamiseksi ja ympäristövastuun kantamiseksi kirjattiin vuonna 2018 resurssiviisauden tiekarttaan. Toimenpiteeksi silloiselle valtuustokaudelle asetettiin mm. puurakentamisen linjausten laatiminen sekä puurakentamisen kaava-alueen pilotointi. Resurssiviisauden tiekartta on päivitetty valtuustokaudelle 2021–25 ja hyväksytty kaupunginvaltuustossa 28.2.2022. Tiekartan tavoitteena on mm. edistää vähähiilistä rakentamista, ja tavoitteen indikaattorina on mm. puurakentamisen kehittyminen Vantaalla.

Myös Vantaan maa- ja asuntopoliittiset linjaukset (2018, päivitetty 2022) pitävät sisällään tavoitteen puurakentamisen lisäämisestä. Linjausten toimenpiteisiin kuuluu, että kaupunki edistää kilpailuissa ja tontinluovutusehdoissa resurssiviisautta, energiatehokkuutta ja puurakentamista.

Kansallisen tavoitteen mukaan puurakentamisen osuus kaikesta julkisesta uudisrakentamisesta on 31 prosenttia vuonna 2022 ja 45 prosenttia vuonna 2025. Julkisen rakennuttajan toiminta kattoi vuonna 2019 noin 18 % kaikesta uudisrakentamisesta. Ympäristöministeriö kehittää parhaillaan rakentamisen hiilijalanjäljen arviointimallia ja tavoitteena on, että rakennuksen elinkaaren aikaista hiilijalanjälkeä ohjataan lainsäädännöllä jo vuoteen 2025 mennessä.

Rakennusvalvonnan tilastojen mukaan tammikuussa 2021 Vantaan rakennuskannan kokonaiskerrosalasta puurakenteisia rakennuksia oli 22 % ja puujulkisivuisia 10 %. Valtaosa puujulkisivuisista ja puurakenteisista taloista on omakotitaloja. Omakotitalojen osuus puurakenteisista rakennuksista oli 81 % ja puujulkisivuisista 76 %.

Kaupunki voi edistää puurakentamista kaavoituksessa, maankäyttösopimuksissa, tontinluovutusehdoissa ja -kilpailutuksissa sekä kaupungin omissa rakennushankkeissa. Myös kaupungin asettamalla hankintakriteereillä kuten rakennuksen hiilijalanjälkikriteerillä on vahva ohjaava vaikutus.

Vantaan puurakentamisen linjaukset valmisteltiin poikkihallinnollisena yhteistyönä 2020–21. Kaupunkiympäristön toimialan johtoryhmä on hyväksynyt linjausraportin 26.5.2021. Raportti sisältää puurakentamisen yleiset linjaukset ja toimenpiteet palveluysiköittäin ryhmiteltynä. Toimialan yhteisenä toimenpiteenä puurakentamisen edistämiseksi on vähähiilisten tai puurakentamisalueiden toteuttaminen kaikille Vantaan suuralueille Puu-Kivistön jatkoksi. Toimenpiteet on liitetty Vantaan resurssiviisauden tiekartan toteutussuunnitelmaan. Vantaan puurakentamisen linjaukset -raportti on lausunnon liitteenä.

Vantaan puurakentamisen yleiset linjaukset ovat seuraavat:

- Puurakentamisen päätavoite on rakentamisen hiilijalanjäljen pienentäminen. Tavoitteena on vähähiilinen ja tulevaisuudessa hiilineutraali rakentaminen.
- Keskeinen keino rakentamisen hiilijalanjäljen pienentämiseen on hiilijalanjälkikriteerien käyttöönotto. Hiilijalanjälkikriteerit ovat tasapuolinen keino edistää vähähiilistä rakentamista,

koska ne ovat rakennusmateriaalin suhteen neutraaleja. Käytännössä kriteerit kannustavat puun ja puupohjaisten materiaalien käyttöön, mutta mahdollistavat myös muiden erilaisten vähähiilisten innovaatioiden hyödyntämisen.

- Puun ja puupohjaisten materiaalien käyttöä lisätään siellä, missä siitä on hyötyä ja missä se on järkevää. Rakennusmateriaalien suhteen toimitaan joustavasti niin, että materiaalit voidaan optimoida käyttökohteen ja vähähiilisyyden kannalta järkevästi.
- Puurakentamista lisäävien toimenpiteiden pääpaino on kaupungin omissa rakennushankkeissa ja tontinluovutuksessa. Kaavoituksen tehtävänä on mahdollistaa joustavasti erilaiset vähähiiliset rakenneratkaisut. Tällä painotuksella kaupunki voi hyödyntää mahdollisuudet puun käytön lisäämiseen joustavasti rakennushankkeen ja tilanteen mukaan.

Vähähiilisen ja puurakentamisen kannalta keskeistä on tiedon ja osaamisen lisääminen, joten keskiössä on myös kaupungin henkilöstön koulutus. Toimiala järjesti yhdessä Metropolian kanssa puurakentamisen koulutusohjelman henkilöstölleen, johon osallistui lähes 20 asiantuntijaa. Koulutusohjelmassa käsiteltiin laajasti puurakentamisen tekniikkaa teoriassa ja käytännössä. Oppeja on tarkoitus soveltaa omassa suunnittelun ohjauksessa, rakentamisessa ja rakentamisen valvonnassa.

Kaupunkiympäristön toimiala osallistui Puu tulee kaupunkiin –hankkeeseen, joka oli ympäristöministeriön ja kymmenen kaupungin rahoittama Tampereen yliopiston hanke, joka tarkastelee kaupunkien kokemuksia puukerrostalojen kaavoituksesta ja asemakaavojen toteutuspoluista. Tarkasteltavina ovat etenkin kaavoitus, tontinluovutus ja rakennusvalvonta. Tutkimushanke valmistui syksyllä 2022. Toimiala osallistuu parhaillaan asemakaavojen vähähiilisyyden arviointimenetelmän kehittämishankkeeseen yhteistyössä muiden kaupunkien ja Sitowise Oy:n kanssa. Arviointimenetelmää pilotoidaan 2022 ja se on tarkoitus ottaa käyttöön 2023.

Puu-Kivistö on Vantaan kaupungin nimeämä puurakentamisen erityiskohde, ja alueelle on laadittu Puu-Kivistön ja Puu-Kivistön aloituskortteleiden asemakaavat. Kaupunki etsi vuonna 2019 avoimella Puu-Kivistön aloituskortteleiden suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailulla kahdelle asuinkorttelille toteuttajia, mutta hankkeet eivät käynnistyneet. Puu-Kivistön toteutus on kuitenkin käynnistymässä, kun alueelta löytyneet lahokaviosammaleesiintymät on siirretty toukokuussa 2022. Puurakenteisen päiväkodin rakentaminen alkaa, kun tarvittavat liikenneyhteydet ja kunnallistekniikka on saatu rakennettua. Puu-Kivistön ohella ajankohtainen hanke tontinluovutuksessa on vähähiilisen rakentamisen tontinluovutuskilpailu Kelokuusenmäen kaava-alueelle.

Toimitilajohtamisen ajankohtaisia puurakennushankkeita ovat Patotien päiväkotit, Kelokuusen päiväkotit, Korson päiväkotit, Lauhatien päiväkotit, Elmon uimahalli ja Hakunilan urheilupuiston huoltorakennus (CLT) sekä Kuusijärven tulevat uudisrakennukset. Näiden lisäksi suunnitteilla ja rakenteilla on ollut useita puurakenteisia paviljonkipäiväkoteja sekä kouluja sekä Leppäkorven puukoulun peruskorjaus. Viimeisenä valmistunut Länsimäen päiväkotit toteutettiin puurunkoisena paikalla rakentaen. Useat tätä ennen valmistuneet päiväkodit ovat olleet myös puurakenteisia joko rungoltaan (esim. Simonskylän päiväkotit) tai julkisivuiltaan (esim. Vaaralanpuiston päiväkotit). Ensimmäinen hirsirakenteinen päiväkotit nousee parhaillaan Koivukylään ja seuraava Kivistöön.

Yhteenvedon voidaan todeta, että kaupungin organisaatio edistää määrätietoisesti puurakentamista osana vähähiilisen rakentamisen keinovalikoimaa. Puurakentamista edistävät toimenpiteet on kirjattu tälle valtuustokaudelle päivitettyyn Vantaan resurssiviisauden tiekarttaan ja kaupunkiympäristön toimialan toteutussuunnitelmaan. Puurakentamista edistetään strategiatasolla, kaavoituksessa, maankäyttö- ja tontinluovutussopimuksissa, kaupungin rakennushankkeissa sekä hankintapäätöksissä.

Kaupunginhallitus 13.2.2023 § 16

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa aloitteen allekirjoittaneille keskustan valtuustoryhmälle ja 27 muulle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginvaltuusto 27.2.2023 § 13

Kaupunginhallituksen esitys:

Päätetään merkitä kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- allekirjoitettu Keskustan valtuustoryhmän sekä 27 muun valtuutetun aloite Vantaan on edistettävä puurakentamista nykyistä määrätietoisemmin
- Vantaan puurakentamisen linjaukset -raportti

Muutoksenhakuohje: 2.1 Valituskielto

Lisätiedot:

Asemakaavapäällikkö Ilkka Laine, 050 540 2254,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)